

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 241/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., bytom Š., a J. J., bytom V., obaja t. č. vo výkone väzby, zastúpených advokátom JUDr. P. B., Š., vo veci namietaného porušenia čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami vyšetrovateľa Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Trnava z 22. októbra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-93/BOK-Z-1-2005 a Krajskej prokuratúry v Nitre z 15. decembra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 85/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. a J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2006 doručená sťažnosť J. K. a J. J. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie čl. 49

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uzneseniami vyšetrovateľa Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Trnava (ďalej len „vyšetrovateľ“) z 22. októbra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: PPZ-93/BOK-Z-1-2005 a Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) z 15. decembra 2005 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 85/05.

Právny zástupca sťažovateľov v podaní uvádza: *„Uznesením PPZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odbor západ, zo dňa 22. 10. 2005, ČVS: PPZ-93/BOK-Z-1-2005, je obvinený J. K. stíhaný za trestný čin prípravy vraždy podľa § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i) Tr. zák. formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák., ako aj za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 184a ods. 1 Tr. zákona a obvinený J. J. pre trestný čin prípravy vraždy podľa § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i) Tr. zák. formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) Tr. zák., ako aj za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 184a ods. 1 Tr. zákona, všetko v zmysle trestných predpisov platných a účinných v čase vznesenia obvinenia, t. j. do 31. 12. 2005.“* Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ J. K. 22. októbra 2005 sťažnosť, v ktorej okrem iného namietal aj nesprávnu právnu kvalifikáciu účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“), pretože *„... právna konštrukcia obvinenia z prípravy trestného činu vraždy formou účasti je nezmyselná (vid' obdobný judikát NS SR sp. zn. 7 Tz 23/92 ako aj sp. zn. 3 Tz 87/1972, obe publikované na internetovej stránke MS SR) a teda pokiaľ je trestné stíhanie vedené na základe takéhoto uznesenia, je nezákonné, rovnako ako sú nezákonné aj všetky uznesenia na to nadväzujúce, o. i. aj uznesenie o vzatí do väzby...“*. Uznesením krajskej prokuratúry boli sťažnosti obvinených zamietnuté a k námietke právnej kvalifikácie dozorujúci prokurátor nezaujal žiadne stanovisko. Sťažovatelia boli pri výsluchu konanom 14. februára 2006 vyšetrovatelkou upozornení na zmenu právnej kvalifikácie skutku, ktorý bol v ďalšom konaní posudzovaný ako pokus vraždy podľa § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i), § 10 ods. 1 písm. a) a b) Trestného zákona, a za trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 184a ods. 1 Trestného zákona. Zo zadokumentovaného priebehu skutku pri zadržaní obvineného J. J., ktorý mal byť priamym

vykonávateľom vraždy podľa sťažovateľov vyplýva, že jeho konanie v žiadnom prípade nevykazovalo zákonné znaky pokusu trestného činu, tak ako to bolo vyšetrovatelkou prekvalifikované. Zmena právnej kvalifikácie podľa sťažovateľov nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a bola podľa nich vykonaná len za účelom napravenia chyby, ktorej sa vyšetrovatelka dopustila pri právnej kvalifikácii skutku v uznesení o začatí trestného stíhania. Obvinení podali 27. februára 2006 generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) návrh na postup podľa § 363 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok [v znení zákona č. 650/2005 Z. z. (ďalej len „Trestný poriadok“)] vo veci zrušenia právoplatného rozhodnutia vyšetrovateľa alebo prokurátora pre porušenie zákona a následne prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadali podaním zo 6. marca 2006 dozorujúceho prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovatelky. Táto žiadosť bola vybavená upovedomením krajskej prokuratúry z 24. apríla 2006 č. k. 1 Kv 85/05-421, v ktorom je podľa sťažovateľov „... najmä v poslednej časti upovedomenia obsiahnutá všeobecne formulovaná veta o tom, že prokurátor nezistil žiadne porušenie zákona a prieskumy v konaní“. Dňa 3. apríla 2006 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené upovedomenie o vybavení podnetu generálnym prokurátorom, ktorý z formálneho hľadiska nebol posudzovaný ako sťažnosť a z vecného hľadiska bolo podanie sťažovateľov odložené z dôvodu jeho neopodstatnenosti.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, Odbor Západ, Trnava uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 22. 10. 2005, ČVS: PPZ-93/BOK-Z-1-2005, a tiež Krajská prokuratúra Nitra uznesením o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia zo dňa 15. 12. 2005, spis. zn. 1 Kv 85/05-154 porušili právo sťažovateľov J. K. a J. J. na stíhanie a pozbavenie slobody iba v súlade so zákonom a z dôvodov ustanovených zákonom, garantované čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky ako aj ich právo na zákonné vymedzenie znakov trestného činu a druhov trestov, resp. inej ujmy na právach alebo majetku, garantované čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a preto sa citované uznesenia v celom rozsahu zrušujú a zároveň sa uvedeným orgánom prikazuje vo veci opätovne konať a rozhodnúť.“

2. Sťažovateľom J. K. a J. J. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie, každému v sume 200 000 Sk, ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne im vyplatiť v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 11 176,50 Sk (2 x 2 úkon pr. služby po 2 730 Sk za prevzatie veci a spísanie sťažnosti - za zastupovanie 2 účastníkov sa odmena zníži o 20 %, t.j. za úkony právnej služby je odmena po jej zákonomní snížení 8 736 Sk a 2 x 2 rež. paušál po 164 Sk + 19 % DPH), ktorú sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov JUDr. P. B., advokáta, (...) a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práva alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona. Podľa uvedeného ustanovenia zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie čl. 49 ústavy a svojich základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezákonnými uzneseniami vyšetrovateľa a krajskej prokuratúry v ich trestnej veci, ktorá sa nachádza v štádiu prípravného konania, tým, že tieto orgány nesprávne kvalifikovali skutok, ktorého sa mali dopustiť. V dôsledku toho boli rozhodnutím Okresného súdu Nitra sp. zn. 6 Tp 201/05 z 24. októbra 2005 vzatí do väzby, ktorá im bola predĺžená rozhodnutím Okresného súdu Trnava z 24. marca 2006 sp. zn. Tp 48/06 do 21. októbra 2006. O sťažnosti sťažovateľov proti predĺženiu väzby nebolo zatiaľ rozhodnuté.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať ani pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti a jej príloh dospel k záveru, že sťažnosť je v časti namietajúcej porušenie ich základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 2 a 5 uzneseniami vyšetrovateľa a krajskej prokuratúry zjavne neopodstatnená.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 405/04) je dôvodom odmietnutia sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, a tiež absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom a slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (*mutatis mutandis* III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Podľa nej porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy predpokladá výlučne konanie alebo rozhodovanie orgánov štátu, ktoré sú podľa právnych predpisov Slovenskej republiky oprávnené rozhodnúť o pozbavení osobnej slobody osoby rozhodnutím o jej väzbe. Podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 bol takým orgánom štátu len všeobecný súd. Iné orgány štátu, než všeobecné súdy, ktoré sú jediné oprávnené rozhodovať o väzbe, preto nemôžu porušiť základné právo na osobnú slobodu upravené v čl. 17 ústavy (I. ÚS 66/97). Z práva nebyť vo väzbe z iného ako zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania (III. ÚS 7/00). Pri posudzovaní namietaného neoprávneného obmedzenia osobnej slobody v dôsledku vzatia do väzby ústavný súd preskúmava a rozhoduje o ústavnosti väzobných rozhodnutí, ktoré sú zákonným a ústavným titulom pre vzatie a držanie obvineného vo väzbe z dôvodov uvedených v zákone. Sťažovatelia namietali skutočnosť, že boli pozbavení osobnej slobody, nenamietali však konanie a rozhodovanie väzobného súdu, t. j. štátneho orgánu, ktorý rozhodol o ich vzatí do väzby. Preto ústavný súd konštatoval, že sťažovateľmi uvedené orgány nemohli byť posudzované ako porušovatelia namietaného základného práva. Ústavný súd zároveň dodáva, že vzatie do väzby je procesný úkon, ktorým sa osoba zaisťuje pre účely trestného konania, má zabezpečovaciu funkciu a nie charakter sankcie, je vždy fakultatívna a pri rozhodovaní o nej je rozhodujúce posúdenie, či obvinený svojím správaním sám poskytol príčinu k príslušnej obave, alebo či existuje taká objektívna konštelácia väzobných dôvodov, ktoré zahŕňajú ako osobnosť páchatel'a, tak aj okolnosti prípadu a ktoré vzatie do väzby opodstatňujú. Postup orgánov činných v trestnom konaní pri posúdení právnej stránky skutku nemá priamu súvislosť na posúdenie dôvodnosti väzby.

Sťažovatelia namietajú neopodstatnenosť dôvodov pre väzbu najmä z dôvodu, že právna kvalifikácia skutku a opis skutku v uznesení o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia spolu nekorešpondujú, resp. namietajú nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku v prípravnom konaní. Podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v prípravnom konaní bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu vyšetrovací orgán vyvodil. Do právomoci

ústavného súdu nepatrí ani otázka právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a o ktorom s konečnou platnosťou koná a rozhodne všeobecný súd. Ústavný súd dodáva, že prípravné konanie má vo vzťahu ku konaniu pred súdom vždy predbežnú povahu s cieľom zistiť, či je podozrenie zo spáchania trestného činu proti určitej osobe do tej miery odôvodnené, aby bola podaná obžaloba a vec odovzdaná súdu. Ide o proces vyhľadávania dôkazov a ich hodnotenia, avšak je to také zhromažďovanie a hodnotenie dôkazov, ktoré nemá nahradzovať činnosť súdu. Pre uznesenie o vznesení obvinenia je podstatný opis skutku, pretože jeho právna kvalifikácia môže byť menená v súlade s výsledkami vyšetrovania, ťažiskom pre samotné dokazovanie je až súdne konanie, kde sa vytvára skutkový podklad pre rozhodnutie o vine a prípadne i o treste.

Čo sa týka namietaného porušenia čl. 49 ústavy, ústavný súd konštatuje, že aj v tejto časti je sťažnosť zjavne neopodstatnená a to bez ohľadu na skutočnosť, že v danej trestnej veci príslušný súd ešte nerozhodoval o vine ani o treste. Článok 49 vyjadruje jeden z princípov právneho štátu, požiadavku zákonnosti v trestnom práve a vymedzuje podmienky trestnej zodpovednosti a požiadavku presného zákonného vymedzenia druhu a intenzity trestných sankcií. Podľa ustanovenia tohto článku len Národná rada Slovenskej republiky môže zákonom stanoviť čo je trestný čin, aké sú podmienky trestnej zodpovednosti a aký trest a za akých podmienok je možné za spáchanie trestného činu uložiť. Trestný zákon musí obsahovať uzavretý katalóg trestných činov a uzavretý katalóg trestov, a súčasne zákaz analógie v neprospech páchatel'a, čím štát stanovuje zákonné limity pre obmedzenie základných práv a slobôd občanov.

Ústavný súd konštatuje nemožnosť porušenia základných práv a slobôd orgánmi činnými v trestnom konaní tak, ako to namietajú sťažovatelia, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2006